

Brancheorganisaties Zorg
T.a.v. mr. Yvonne C.M.T. van Rooy
Postbus 9696
3506 GR Utrecht

Postbus 7984
1008 AD Amsterdam
Antonio Vivaldistraat 2-8
1083 HP Amsterdam
T 020 301 03 01
nba@nba.nl
www.nba.nl

Datum	Onderwerp	Referentie	Bijlage(n)	Doorkiesnummer
24 juni 2016	Reactie op con- sultatie Zorgbrede Governancecode	VS	Tekstsuggesties	T 020-3010210

Geachte mevrouw Van Rooy,

Met belangstelling hebben wij kennis genomen van de door de Brancheorganisaties Zorg voorgestelde Zorgbrede Governancecode 2017. De verdere uitwerking en concreetisering van de omgang met in- en externe belanghebbenden is voor u een reden om deze te consulteren. De Koninklijke Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (NBA) is de publiekrechtelijke organisatie die de belangen van de maatschappij en het beroep dient als de vertegenwoordiger van het accountantsberoep in Nederland. Vanuit deze positie en verantwoordelijkheid geven wij graag onze reactie op uw voorstel.

Governance en verantwoordelijkheid externe accountant

Een gezonde *governance* van organisaties vergt een goede inrichting van het bestuur en toezicht en het aan stakeholders afleggen van verantwoording over het reilen en zeilen binnen de organisatie. Dit geldt ook voor zorgorganisaties. Deze hebben immers, zoals u zelf al aangeeft, een grote maatschappelijke verantwoordelijkheid. De NBA onderschrijft dan ook het belang van een code waarin de principes worden neergelegd die richting geven aan een goede invulling van de *governance* van zorgorganisaties.

Een gezonde *governance* wordt versterkt door voldoende *checks and balances* binnen en rondom de organisatie. Een belangrijke rol is weggelegd voor de externe accountant die de jaarrekening controleert. De externe accountant doet verslag van de bevindingen van zijn onderzoek van de jaarrekening aan zowel het bestuur als het interne toezicht. Het eindoordeel legt de externe accountant neer in de controleverklaring die wordt opgenomen in de overige gegevens van de openbare verantwoordingsstukken die zorgorganisaties jaarlijks moeten opstellen.

De hiervoor beschreven rol van de externe accountant zien we goed terug in de huidige Zorgbrede Governancecode 2010. Het tweede onderdeel van deze code bevat bepalingen over het afleggen van verantwoording aan belanghebbenden. In dat verband wordt ook ingegaan op de externe accountant en diens relatie en communicatie met de organen van zorgorganisaties. In uw voorstel voor een nieuwe code zijn de bepalingen over de accountant toegevoegd aan het principe dat ziet op het door de raad van toezicht houden van toezicht vanuit de maatschappelijke doelstelling van de zorgorganisaties. Ons dringende advies is om de bepalingen over de accountant in lijn met de huidige code toe te voegen na onderdeel 3.3 'Verantwoording afleggen' van het principe dat de zorgorganisatie een duidelijk beeld heeft voor de omgang met stakeholders.

In onderdeel 7.5 van uw voorstel geeft u aan dat de externe accountant een belangrijk instrument is in het beoordelen van resultaten en de systemen van de zorgorganisatie en dat deze beoordeling onderdeel is van het interne toezicht. Duidelijk moet zijn dat de externe accountant als taak heeft het controleren van de jaarrekening en dat hij in dat kader voor zover relevant onderzoek doet naar prestaties en gegevensverwerkende processen van de zorgorganisatie. De controle van de jaarrekening is als zodanig geen onderdeel van het interne toezicht. De accountant voert zijn controle uit ten behoeve van het maatschappelijk verkeer. De raad van het toezicht kan wel gebruik maken van het verslag van de bevindingen van zijn onderzoek van de jaarrekening dat de accountant deelt met zowel het bestuur als het interne toezicht. In die zin vormen de onderzoeksbevindingen van de externe accountant een belangrijk instrument voor het interne toezicht.

In de onderdelen 2.6.3 en 7.4.3 van uw voorstel wordt ingegaan op het door het bestuur en toezicht open en transparant zijn en het geven van inzicht in de kosten van de uitoefening van hun functie. Voor wat betreft de bezoldiging gebeurt dit op basis van de Wet normering topinkomens (WNT) in de jaarrekening die door de accountant wordt gecontroleerd. Het verantwoorden van de onkosten zoals bedoeld in onderdeel 7.4.3. in het jaarverslag of de jaarrekening voert naar onze mening te ver. Dit is ook niet in lijn met de praktijk in andere sectoren, zoals het onderwijs, waar deze kosten via een jaarlijkse publicatie op de instellingswebsite worden verantwoord.

Interne risicobeheersings- en controlesystemen

De bepalingen in onderdeel 6.4 van uw voorstel gaan in op het belang van goede en hanteerbare interne risicobeheersings- en controlesystemen alsmede de naleving van die systemen. Volgens de laatste twee als regel toe te passen bepalingen rapporteert de raad van bestuur aan en bespreekt deze systemen regelmatig met de raad van toezicht en legt de raad van bestuur over de wijze van risicobeheersing verantwoording af in de jaardocumenten. Wij benadrukken dat binnen de hele organisatie voldoende aandacht moet zijn voor de werking van de risicobeheersings- en controlesystemen. In uw voorstel staan de bepalingen die aangeven dat de raad van bestuur zorg draagt voor goede en hanteerbare interne risicobeheersings- en controlesystemen, de bemensing daarvan en de naleving opgenomen als een advies. Wij bevelen aan om ook deze bepalingen op te nemen als een toe te passen regel.

Het bij een of meer personen beleggen van de interne controlefunctie draagt bij aan de goede werking van interne risicobeheersings- en controlesystemen. Daarnaast is bij veel grote organisaties (ook in de publieke sector) een belangrijke rol weggelegd voor de interne audit afdeling die onderzoeken verricht naar de kwaliteit van die systemen. Zo pleit de Monitoring Commissie Corporate Governance Code voor een versteviging van de interne audit functie in het begin dit jaar geconsulteerde herzieningsvoorstel voor de Nederlandse corporate governance code. Wij geven u in overweging om in ieder geval voor grote zorgorganisaties aandacht te schenken aan de meerwaarde van een interne audit afdeling als onderdeel van een gezonde *governance* van zorgorganisaties. Voor andere zorgorganisaties is in ieder geval het goed inregelen van de interne controlefunctie van belang. Het maatschappelijke vertrouwen in de zorgsector en de (financiële) verantwoording is immers gediend met versterking van de interne beheersing en interne controle van de registratie en verantwoording van zorggeld. Zeker waar het gaat om maatschappelijke vraagstukken over rechtmatigheid en doelmatigheid.

Onafhankelijkheid externe accountant

In onderdeel 7.5 van uw voorstel geeft u aan dat de raad van toezicht en niet de raad van bestuur de accountant benoemt, omdat de beoordeling van de externe accountant onderdeel is van het interne toezicht. Hiervoor gaven we al aan dat de taak van de externe accountant, te weten het controleren van de jaarrekening, als zodanig geen onderdeel is van het interne toezicht. In hetzelfde onderdeel geeft u terecht aan dat de accountant onafhankelijk tot zijn oordeel moet kunnen komen. Het is om deze onafhankelijkheid ten opzichte van het bestuur te waarborgen, dat de externe accountant bij voorkeur door de raad van toezicht of, wanneer deze daartoe wettelijk bevoegd is, door de algemene vergadering wordt benoemd.

In onderdeel 7.5 van uw voorstel geeft u aan dat de accountant geen andere belangen of betrokkenheid bij de zorgorganisatie moet hebben en daarom bij voorkeur geen advieswerk voor de zorgorganisatie verricht. Deze bepaling kan de suggestie wekken dat een totaalverbod op advieswerk van toepassing is. Wat ons betreft moet voorop staan dat de accountant geen advieswerk verricht waarmee zijn onafhankelijke positie in het geding is. Zo is elke accountant die verantwoordelijk is voor de controle van de jaarrekening van een zorgorganisatie gehouden aan de door de NBA in 2014 uitgevaardigde 'Verordening onafhankelijkheid accountants bij assurance-opdrachten'. Op grond hiervan mag de externe accountant naast de controle onder bepaalde voorwaarden andere werkzaamheden uitvoeren.

Volgens onderdeel 7.5.1 van uw voorstel wisselt de zorgorganisatie uiterlijk iedere acht jaar van accountant, om de kritische blik en tegenkracht van de accountant op peil te houden en de onafhankelijkheid van de accountant te borgen. Volgens de hierboven genoemde 'Verordening onafhankelijkheid accountants bij assurance-opdrachten' moeten er maatregelen worden genomen wanneer een onaanvaardbaar risico van vertrouwdsheid of eigenbelang ontstaat als gevolg van een langdurige betrokkenheid van een accountant bij dienstverlening aan dezelfde organisatie. Zo moet in ieder geval na een aaneengesloten periode van zeven jaar schriftelijk worden gemotiveerd, dat er daadwerkelijk geen sprake is van een onaanvaardbaar risico van vertrouwdsheid of eigenbelang. Met het oog daarop geven wij in overweging om in onderdeel 7.5.1 van uw voorstel een maximale periode van zeven jaar aan te houden dan wel te verwijzen naar de van toepassing zijnde onafhankelijkheidsregels voor accountants.

Communicatie met auditcommissie en algemene vergadering

Volgens onderdeel 7.5.2 van uw voorstel woont de externe accountant het van belang zijnde gedeelte van de vergaderingen van de raad van toezicht bij waarin de jaarrekening wordt besproken. Wij adviseren om in dit onderdeel expliciet ruimte te laten voor communicatie met de uit het midden van de raad van toezicht geformeerde auditcommissie. Daarnaast raden wij aan hieraan toe te voegen dat de externe accountant, voor zover van toepassing bij bepaalde rechtsvormen, ook de algemene vergadering bijwoont waarin wordt besloten over de goedkeuring van de jaarrekening. Zo gaat de NBA er nu al vanuit dat de externe accountant van een beursgenoteerde vennootschap altijd aanwezig is in de algemene vergadering waarin over de jaarrekening wordt besproken.

Volgens de laatste zin van onderdeel 7.5.2 van uw voorstel rapporteert de externe accountant zijn bevindingen betreffende het onderzoek van de jaarrekening gelijkelijk aan de raad van bestuur en de raad van toezicht. Deze passage behoeft naar onze mening een nuancering. In eerste instantie deelt de externe accountant zijn verslag met onderzoeksbevindingen in concept met de raad van bestuur. Deze voor de externe accountant be-

langrijke check op feitelijke onjuistheden kan aanleiding zijn tot het aanbrengen van wijzigingen. Wat ons betreft moet vooral duidelijk zijn dat de accountant zijn definitieve verslag met bevindingen betreffende het onderzoek van de jaarrekening op hetzelfde moment deelt met de raad van bestuur en de raad van toezicht.

Tot slot

Voor ons is niet duidelijk in hoeverre in de door u voorgestelde Zorgbrede Governance-code 2017 rekening is gehouden met het normenkader financieel beheer en extern financieel toezicht van het ministerie van Financiën (brief van 27 november 2013, Kamerstuk 33822 nr 1). Dit kader bevat onder meer elementen voor een meer transparante verantwoording door verplichte rapportage over het “in control zijn” van het bestuur ten aanzien van het financieel beheer en de naleving van geldende (sector)codes en een meer toekomstgerichte advisering van de accountant naast de controlerende taak. Wij raden aan de in dit verband gemaakte keuzes meer expliciet te maken in uw voorstel. Daarnaast adviseren wij u om voor de criteria van kleine organisaties in onderdeel K.O.1 aan te sluiten bij de criteria genoemd in de Regeling verslaggeving WTZi (RdW).

Wij lichten onze reactie op uw consultatie graag nader toe. Als bijlage hebben wij een aantal concrete tekstsuggesties opgenomen voor aanpassing van uw voorstel.

drs. R.B.M. Mul MPA
Director Public Trust

drs. R.H.W.H. Leensen RA
Voorzitter Coziek

Bijlage met tekstsuggesties voor aanpassing Zorgbrede Governancecode 2017

1. In het voorgestelde onderdeel 6.4 de volgende passage aanmerken als een toe te passen regel: *“De raad van bestuur is verantwoordelijk voor het beheersen van de risico’s verbonden aan ...etc... raad van bestuur draagt zorg voor goede en hanteerbare interne risicobeheersings- en controlesystemen, de bemensing daarvan en de naleving van die systemen.”*

2. In het voorgestelde onderdeel 7.4.3. de passage *“Jaarlijks wordt in het jaarverslag verantwoord welke bedragen op grond hiervan zijn uitgegeven ...”* vervangen door:

Jaarlijks wordt op de website van de zorgorganisatie verantwoord welke bedragen op grond hiervan zijn uitgegeven...

3. Onderdeel 7.5. opnemen als onderdeel 3.4. onder principe 3.

4. In het voorgestelde onderdeel 7.5. de passage *“De externe accountant is een belangrijk instrument in het beoordelen van de resultaten en de systemen van de zorgorganisatie. De beoordeling is onderdeel van het interne toezicht. Om die reden benoemt de raad van toezicht en niet de raad van bestuur de accountant. De accountant moet onafhankelijk tot zijn oordeel kunnen komen en geen andere belangen of betrokkenheid bij de zorgorganisatie hebben.”* vervangen door:

De externe accountant controleert de jaarrekening en onderzoekt in dat verband de prestaties en gegevensverwerkende processen van de zorgorganisatie. De onderzoeksbevindingen zijn een belangrijk instrument voor het interne toezicht. De accountant moet onafhankelijk tot zijn oordeel kunnen komen en geen andere belangen of betrokkenheid bij de zorgorganisatie hebben. Om die reden benoemt de raad van toezicht en niet de raad van bestuur de accountant.

5. In het voorgestelde onderdeel 7.5. de passage *“Daarom verricht de accountant bij voorkeur geen advieswerk voor de organisatie en wordt er periodiek van accountant gewisseld.”* vervangen door:

De accountant verricht geen advieswerk voor de organisatie waarmee zijn onafhankelijke positie in het geding is. Daarnaast wordt er periodiek van accountant gewisseld.

6. In het voorgestelde onderdeel 7.5.1. de passage *“De zorgorganisatie wisselt uiterlijk iedere acht jaar van accountant...”* vervangen door:

De zorgorganisatie wisselt uiterlijk iedere zeven jaar van accountant ...

7. In het voorgestelde onderdeel 7.5.2. de passage *“De externe accountant verricht bij voorkeur geen advieswerkzaamheden voor de zorgorganisatie en maakt - indien dit in het te controleren boekjaar wel is gebeurd – in het verslag over de jaarrekening melding van de in dat jaar verrichte advieswerkzaamheden”* vervangen door:

De externe accountant verricht geen advieswerk voor de organisatie waarmee zijn onafhankelijke positie in het geding is. De beoordeling of hiervan sprake is ligt in eerste instantie bij de accountant die in dat kader gehouden is aan in wet-

geving opgenomen en door de Koninklijke Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants uitgevaardigde onafhankelijkheidsregels. De externe accountant maakt in het verslag over de jaarrekening melding van de in dat jaar verrichte advieswerkzaamheden.

8. In het voorgestelde onderdeel 7.5.2. de passage *“De externe accountant woont het van belang zijnde gedeelte van de vergaderingen van de raad van toezicht bij ...”* vervangen door:

De externe accountant woont het van belang zijnde gedeelte van de vergaderingen van de raad van toezicht, en voor zover van toepassing, van de algemene vergadering bij ...

9. In het voorgestelde 7.5.2. de passage *“De externe accountant rapporteert zijn bevindingen betreffende het onderzoek van de jaarrekening gelijkelijk aan de raad van bestuur en de raad van toezicht”* vervangen door:

De externe accountant rapporteert zijn definitieve bevindingen betreffende het onderzoek van de jaarrekening op hetzelfde moment aan de raad van bestuur en de raad van toezicht.